

Eski Çağlarda Su Kente Nasıl Geliyordu?

Eski çağlarda yaşayan insanlar, kentlere su getirmek için kanallar, su boruları, su kemerleri ve tünellerden oluşan sistemler yapmışlardı.

Bu fotoğrafta, günümüzden yaklaşık 2000 yıl önce Eski Romalılar tarafından yapılmış bir su kemerini görüyoruz. Su kemerini, aslında bir tür köprü. Bu su kemerinde dağdan gelen su, kemerin üzerindeki su kanalından vadinin karşı tarafına geçiyordu.

Burası su kemerinin üst kısmı. Bu su kemerini bugün artık arkeolojik eser olarak kabul ediliyor. Yandaki fotoğrafta su kemerinin üstünde yürüyen ziyaretçileri görüyorsunuz.

Bu sistemlerin kullanıldığı zamanlarda su bazı kentlere kilometrelerce uzakta bulunan tepelerdeki kaynaklardan getiriliyordu. Su kaynağının kentin bulunduğu yerden daha yüksek bir yerde olması gerekiyordu. Çünkü suyu kente taşımak için hafif eğimli bir şekilde yapılan kanallar ve borular kullanılıyordu. Bu sayede su, yüksek yerden alçak yere doğru kendi kendine akarak kente kadar geliyordu. Günümüzde, kentlere su getirmek için pompa sistemleri de kullanılıyor.

Bazı yerlerde su, su kemerleriyle taşınıyordu. Toprağın altına döşenen su boruları da çok sık kullanılıyordu. Bazı yerlerdeyse insanlar kayaları oyarak suyun içinden akacağı tüneller yapıyorlardı. Bazı kentlere birkaç farklı kaynaktan su geliyordu. Bu sular kentin dışındaki depolara dolduruluyor, buradan da borularla kente dağıtılıyordu. Bu suyun bir bölümü halka açık çeşmelerde, havuzlarda ve hamamlarda kullanılıyordu. Bir bölümüyse saraylara ve varlıklı kişilerin evlerine iletiliyordu.

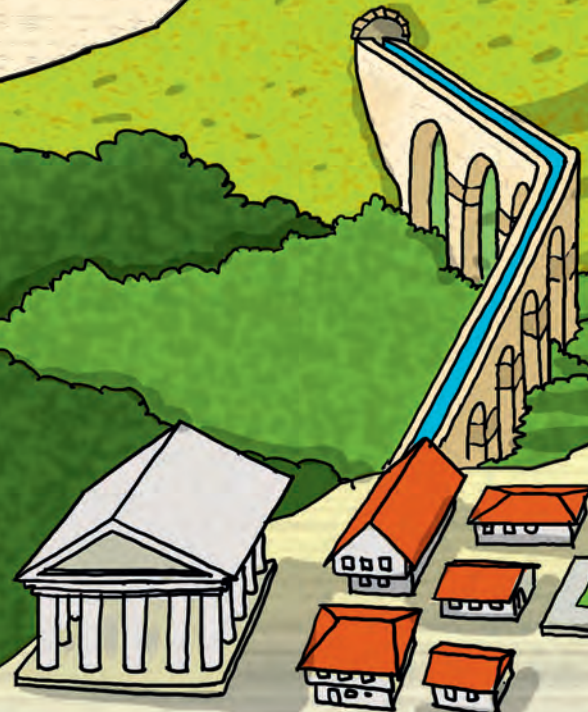
Burada pişmiş topraktan yapılmış su boruları görülüyor. Eski dönemlerde birçok kentte bu tür borular kullanılıyordu. Eski Romalılar kurşundan da su boruları yapıyorlardı.

Bu fotoğraf, eski dönemlerde yapılmış bir su tüneline çekilmiş.

Bu fotoğrafta da İstanbul'daki bir su kemeri görülüyor. Bugün Bozdoğan Kemerı adıyla bilinen bu yapı, kente su getirmek için yapılmış bir sistemin parçasıydı.

Bu fotoğrafta Eski Roma döneminden kalma bir kentin hemen girişindeki su deposunun kalıntıları görülüyor. Su kanalıyla kente gelen su, temizlenmesi için önce buraya doluyordu. Daha sonra da borularla kentin çeşitli yerlerine dağıtılıyordu. Yapının alt bölümünde görülen deliklerin, bu boruların bağlı olduğu yerler olduğu düşünülüyor.

Burası bir sarnıcın içi. Sarnıçlar yeraltına yapılmış su depolarıdır. Sarnıçlarda yağmur suyu depolanır. Yandaki fotoğraf, İstanbul'da bulunan Yerebatan Sarnıcı'nın içinde çekilmiş. Bugün müze olarak kullanılan bu sarnıç, yaklaşık 1500 yıl önce yapılmış. Önceleri Bizans sarayına, daha sonraki dönemlerdeyse Osmanlı padişahlarının sarayına su sağlamak için kullanılıyormuş.

Burası, Eski Roma döneminde yapılmış halka açık bir hamamın havuz bölümü. Günümüzde müze olarak hizmet veriyor. Eski Roma kentlerindeki bazı hamamlarda su borularla hamama getirilip ısıtılırdı. Bazı hamamlarsa sıcak su kaynaklarının bulunduğu yerlere yapılırdı.

Eski dönemlerde kentlerde yaşayan insanların çoğu su gereksinimlerini sokaklarda ve meydanlarda bulunan çeşmelerden sağlardı. Çeşmeden alınan su hem içme suyu olarak hem de temizlik ve yıkanma amacıyla kullanılırdı. Su, çeşmeye, çeşmenin bulunduğu yerden daha yüksekteki bir su deposundan ya da bir su kanalından gelirdi.

Bu fotoğrafta da eski dönemlerde yüksekteki bir su kanalına su taşımak için yapılmış bir düzenek görülüyor. Düzenekteki çarkın üzerinde birbirine eşit uzaklıkta bölmeler var. Akarsu çarkı döndürüyor. Çarkın hareketi sayesinde bölmelere dolan su yukarı çıkıyor ve su kanalının içine boşalıyor. Sonra kanalın içinden geçerek taşınıyor.

Aslı Zülal
Çizim: Bilgin Ersözlü
Fotoğraflar: Alamy / Dijitalimaj